

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta

Asia: HE 178/2024 merenkulun ympäristönsuojelulain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta sekä Hongkongin yleissopimuksen, MARPOL-yleissopimuksen liitteiden muutosten ja Lontoon pöytäkirjan liitteiden muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi ja LA_17+2023

SV kiittää mahdollisuudesta lausua otsikossa mainittuun asiaan.

Käymäläjäteveden päästökielto ja päästörajoitus

SV kannattaa käsittelemättömän ja käsitellyn käymäläjäteveden päästökieltoa Suomen aluevesillä alkaen 1.7.2025.

Pidämme kauppamerenkulun tiedottamista kansainvälisestä sääntelystä poikkeavista kansallisesta päästökiellosta ja päästörajoituksesta tärkeänä. Ennen saapumista Suomen satamiin, ulkomaisten kauppa-alusten tulee saada tieto kansallisesta päästökiellosta, ja myös jätehuoltoon liittyvästä ”ei erityismaksu” eli *no-special-fee*-järjestelmästä. Lisäksi jätevesien jättäminen satamaan on kyettävä järjestämään **vaivattomasti**, jotta kansainväliset alukset jättävät jätteet satamiin eivätkä aluevesien ulkopuolelle.

Harmaan veden päästökielto

SV kannattaa harmaan veden päästökieltoa Suomen aluevesillä **mutta** päästökiellon **täytäntöönpanolle** tulee antaa **10 vuoden siirtymäaika** laivayhtiöiden ja satamien muutosjärjestelyitä varten. **SV ehdottaa** kauppa-alusten **harmaajätevedet sisällytettäväksi** jätehuolto/satamamaksun ”ei erityismaksun piiriin” ja **esitämme että satamat velvoitetaan lain mukaan järjestämään kustannustehokas tapa jättää kauppa-alusten harmaavesi ja käymäläjätevesiä sataman kiinteään vastaanottolaitteistoon.**

Suomen aluevesiä koskeva käsiteltyjen ja puhdistettujen käymäläjätevesien sekä harmaajäteveden päästökiellojen tavoite on suojella meriympäristöä. Koska hallitus ei sisältänyt lopulliseen esitykseen satamille kauppa-alusten harmaajätevesipäästöjen vastaanottovelvoitetta, Itämeren ympäristövaikutukset jäävät vähäisiksi. **Hallituksen esitys merenkulun ympäristönsuojelulakimuutoksista ei todennäköisesti juurikaan vähennä harmaajätevesipäästöjä Itämereen vaan johtaa siihen, että kauppa-alusten jätevesipäästöt siirtyvät suomen kansallisista aluevesiltä kansainvälisille vesialueille ja mahdollisesti muiden Itämerimaiden aluevesille, jossa vastaava rajoitusta ei ole.**

Ymmärrämme että sataminen harmaajätevesi vastaanottovelvoite nostaisi satamien kustannuksia ja investointitarpeita ja aluksista perittäviä jätehuolto-/satamamaksuja, mutta vaihtoehtoja ei ole, mikäli kauppa-alusten harmaajätevesien purkua Itämereen halutaan rajoittaa. Rahtialuksissa ei löydy varastotilaa harmaajätevesien pitkäaikaissäilytykselle ja niiden käsitteleminen alusten olemassa olevissa käymäläjätevesipuhdistuslaitteistoissa on käytännössä mahdotonta. Suomen Satamien ehdottama kauppa-alusten painolastitankkien hyödyntäminen jätevesivarastotankkeina on vain tilapäinen ratkaisu, myös painolastitankeista loppuu kapasiteetti, joten mereen tai satamien vastaanottolaitteisiin puhdistettuja käymäläjätevesiä ja harmaajätevesiä on purettava jossain vaiheessa.

SV esittää, että siirtymäkaudella **Suomi tulisi poliittisin keinoin vaikuttaa siihen, että Itämeren rannikkovaltioissa** (HELCOM sopimusosapuolet) **ja satamissa otettaisiin käyttöön** kauppa-alusten **käymäläjätevesien ja harmaajätevesien vastaanottovelvoite ja että jätevedet sisällytettäisiin ei erityismaksun piiriin.** Tämä vähentäisi satamien eriarvoisuutta ja tasaisi Itämerisatamien jätehuoltokustannuksia ja aluksista perittäviä maksuja ja vähentäisi entisestään meriliikenteen jo vähäistä aiheuttamaa ravinnekuormitusta Itämereen.

SV esittää, että merenkulun ympäristösuojelulakia muutettaisiin harmaavesipäästökiellon osalta siten, **että kirjanpitovelvollisuus harmaajätevesilaitaventtiilin sulkemisesta ja suomalaisen satamaan jätetystä harmaavesimäärästä sallittaisiin tehdä, konepäiväkirjaan tai aluksen lokikirjaan sijasta aluksen käymäläjätevesipäiväkirjaan, kun tämä tulee pakolliseksi MARPOL yleissopimuksen muutosten jälkeen.** Tämä vähentäisi hallinnollista työtä aluksessa ja helpottaisi viranomaisten valvonta tehtävää, jos käymäläjätevesien ja harmaajätevesien kirjanpito olisi ”samoissa kansissa”.

Yleistä matkustaja-autolauttojen jätevesihuollosta

Muistutamme kansanedustajia, että säännöllisessä Suomen lähimeriliikenteessä olevat matkustaja-autolautat ovat 1980-, ja viimeiset 1990-luvulta lähtien, tyhjentäneet käymäläjätevetensä ja harmaajätevetensä maihin.

Pakokaasujen puhdistusjärjestelmän pesuvesien ja jäämien päästökielto

Avoimen kierron rikkipesurit

SV kannattaa avoimen kierron periaatteeseen toimivien rikkipesureiden, eli puhdistamattomien pesuvesien, päästökieltoa Suomen aluevesillä, mutta **pidämme tärkeänä, että lakiin sisällytetään 5 vuoden siirtymäaikaa päästökiellon täytäntöönpanolle**, käytännössä siirtymäaikaa laivayhtiöiden muutosjärjestelyitä varten.

Varustamotoiminnalle elinehto on ennustettava ja riittävät siirtymäajat takaava lainsäädäntö.

Hallituksen esityksen, lain 7 luvun uuden 9 b § 1 momentin mukaan, avoimen kierron periaatteeseen toimivien rikkipesureiden pesuvesipäästökielto aluevesillämme täytäntöönpano alkaisi 1.7.2025. Korostamme että päästökiellon täytäntöönpano näin nopealla aikataululla asettaa laivayhtiöt erittäin hankalaan asemaan. Osa laivayhtiöistä on jo suunnitellut muuttavansa avoimen kierron periaatteeseen toimivat rikkipesurit, suljetun kierron periaatteeseen toimiviksi. Tämän toteuttaminen on paitsi mittava investointi, vaatii myös aikaa ja on suoritettava telakoinnin yhteydessä.

Suljetun kierron rikkipesurit

Hallituksen esityksen, lain 7 luvun uuden 9 b § 2 momentin mukaan, joka koskee päästöjä suljetun kierron rikkipesureiden päästökieltoa eli rikkipesurissa käytettyä puhdistettua pesuvettä ja pesuvedestä eroteltujen jäämien päästökieltoa, sen täytäntöönpano esitetään tulevan voimaan 1.1.2029.

SV kanta on, että suljetun kierron rikkipesureiden käyttöä Suomen aluevesillä tulisi myös tulevaisuudessa olla sallittua. Suljetun kierron rikkipesureiden puhdistettujen pesuvedet, ns puhdistettujen ylivuotovedet, joita tavallisesti päästetään meriympäristöön ovat erittäin pienet verrattuna avoimen kierron rikkipesureiden pesuvesipäästöihin. (Puhdistetut ylivuotovedet ovat pesuvettä, josta on eroteltu haitallisia aineita sisältävä liete, ja joka yleensä lasketaan veteen). Suljetun kierron rikkipesureiden puhdistettujen pesuvesien riskejä ja niiden mahdollisia vaikutuksia meriympäristöön ei ole tutkittu riittävästi. **SV esittää, että Suomi tekisi pikaisella aikataululla tieteellisen selvityksen suljetun kierron rikkipesureiden puhdistettujen pesuvesipäästöjen riskeistä ja vaikutuksista meriympäristöön, perustuen vuonna 2022 hyväksyttyyn IMO:n ohjesääntöön.**

SV korostaa, että kannatamme suljetun kierron rikkipesureiden pesuvesistä eroteltujen jäämien (ts haitallisia aineita sisältävä liete) päästökieltoa, riippumatta merialueesta.